

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Venerabilis Arnesti sepultura Glacij; ejusdémq[ue] sepulchri brevis
descriptio, ac ad morem Antiquitatis Inscriptio. Caput XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

Arnestus ætatis anno ultra sexagesimum.

Arnestus sexagesimum obiit.

Quo ætatis suæ anno Arnestus obierit, nemo historicorum tradit. Tacet Hagek, tacet Lupacius, tacet Vitæ Scriptor Joannes Glacensis Præpositus. Decessisse eum in ætate senectæ facile sic probatur: in primis ad studia in Italiam ante 14. ætatis annum profectum vix credibile est, maxime cum prius Glacij, Braunoviæ & Pragæ scholâs frequentârit; vixit deinde 14. annis Bononiæ & Paduæ, ut constat ex M. S. ejus Vita; inde, Aulam Pontificiam secutus, Romæ & in Gallia egit, ut ipse scribit, & antè probavî, cui rei suum etiam tempus tribuendum esset: ex Aula cum in Patriam redijt, prudenter putare non possum, statim eum ad tantam ascendisse dignitatem, ut sine Canonicatu, mox Ecclesiæ Metropolitanæ Decanus crearetur. Sed faciamus id ita fuisse, annis decem & septem in comunere stetit, ut in Manuscriptis est legere; deinde Archiepiscopus annis duobus & viginti Ecclesiâ rexit, omnium prorsus historicorum consensu. Quos annos omnes si colligas, & summam facias, cum omni parcissima hac, & illiberali prorsus computatione, annus tamen ætatis sexagesimus septimus conficietur. Neg. refert, quod in sepulchro Arnesti, statua Juvenem præferre videatur. Id enim non ætas, sed eorum temporum consuetudo fecit, quibus Prælati Ecclesiæ omnes, juxta Conciliorum decreta, Romano more, barbâ radebant. Confirmat hæc omnia illud etiam, quod, nisi provectâ ætate, Arnestus ad summum Pontificatum postulatus non fuisset: ferè enim senes ad eam dignitatem eliguntur.

Venerabilis Arnesti sepultura
Glacij; ejusdemq; sepulchri brevis
descriptio, ac ad morem An-
tiquitatis Inscriptio.

S s

CAPUT

CAPUT XIII.

Multa semper Principum Virorum circa sepulchra cura ab omni memoria fuit; laudabile id studium facit, tum memoria Mortis, tum adversus sacra Pietas, tum denique quæsitæ post mortem auxilia; aliquando gloriæ cupiditas morituros extimulat: non enim toti perire volumus, sed vel saxi brevitatem vitæ fulcire, & superesse nobis, optamus. Amorem quidam Principes secuti, corda morientes Templis, sacrisque locis donaverunt; quos multum confirmare potuisset Vir eruditus *Pammelius*, qui in resurrectione futura corporum, membra omnia ad cor adducenda putavit. Hoc postremum fortassis secutus *Arnestus*, cum in Diva Virgine ei essent omnia, eamque amaret effigiem, ex qua primum in familiaritatem suam *Virgo* descenderat, ante eam componi se ultimam voluntate iussit; quâ in re leviter *Virgilianum* illud mutavit:

*Illam meos primum, quæ me sibi junxit, Amores
Abstulit, illam habeat secum, servetq; sepulchro.*

M. S. Vita. Longè ante obitum ab *Arnesto* sepulchrum illud conditum, statuatamque insuper, more eorum temporum, adjectam, Vaticinia *Arnesti* (quæ adferam postea) tum etiam Manuscripti Codices affirmant.

Hagek. A. 1364 *Hagecius* hæc disertè: longè ante obitum loculum sibi, ac sepulchrum *Glacij* in Parochiali *S. MARIE* Ecclesia *Arnestus* elegerat, quo ipso in loco aspectabilem se puero præbuit *Divæ Virgo*. Unde Archiepiscopus factus postea, in eo Templo manè quotidie cani Sacrum ejus honori voluit, additâ Antiphonâ, quâ *Regina*, & *Mater misericordie* salutatur, quod utrumque in perpetuum liberaliter fundavit: sepultus est venerabilis & sanctus Pater *Glacij* ante altare majus, & anima illius, ut fide Christianâ credimus, cum

*Nota verba
Hagecij.*

cum DEO in ejus aeterna divinâq; gloria requiescit. Videtur
 Hagecius antiquitatis sensum de Arnesto propius expressisse,
 cum eum & sanctum, & cum Christo regnantem fide Christianâ cre-
 di scribere non dubitat, cujus historia, utpote Sacerdotis Catho-
 lici, & Canonici Ecclesiæ Pragenfis & Boleflaviensis ante annos
 centum, ab Administratore Pragenfis Ecclesiæ, totòque Consistorio
 Catholico examinata & probata, ac Ferdinando I. Casari dedicata
 fuit. Porro in hac Arnesti sepulchrali mole (quæ ab Ara Tem-
 pli Glacensis Principe viginti pedes remota consistit) duo specta-
 ri præcipuè posse videntur. Primum est: ipsum sepulchrum ab
 humo eductum, quod ex russo marmore splendicante constat;
 alterum est grandis Arnesti statua superjecta sepulchro, jaci-
 tem referens Patriarchali habitu, amictum insuper Archiepisco-
 pali pallio; quæ statua ex albo marmore solidissimo confecta, à
 reliquo sepulchro separatur. Sepulchrum à terra uno cubito &
 semis elevatur, latum est cubitos duos, longitudine ad quatuor
 cubitos cum dimidio porrigitur. Effigiem sepulchri totius hoc
 loco apponi jussi, magnâ artis curâ expressam, ut Lectores inspi-
 cere & animadvertere miraculum possint, quod latius libro se-
 quenti explicabo: spontè enim lapis, quasi frameâ scissus, rum-
 pitur, totumque marmor non semel oleum sudavit. Probabile
 mihi videtur, in cumulum, procedente tempore, sepulchrum hoc
 ruiturum. Hiat jam immaniter, & discedere à medio fractum
 marmor incipit, quæ rima cum se aperuerit magis, pleraque in
 eandem ruinam secum impellet; foramen etiam ad latus sepul-
 chri panditur, ad dextrum jacentis Arnesti pedem, ut manum
 possis inferere. Mira in hoc sepulchro DEI opera latè affir-
 mant Glacenses, & fortasse aliquando sacri corporis incorruptio appa-
 rebit. Nihil magis optarem (nisi Canones Sacri verarent) quàm
 ea, quæ nos latent, scrutari. In statua marmorea tota jam Ar-
 nesti facies spontè dissiliit: oculi scilicet, os & nasus; quæ licet
 suo loco sint, tamen à reliquo corpore marmoris abrupta, disces-
 serunt. Jacet ad Arnesti pedes Bohemæ Leo pari marmore ex-
 cisus, cui jam caput avulsam temere jacet inter pedes. Familiae

Statua Ar-
 nesti lapidea
 in Templo
 Glacensi,
 ejusq; sepul-
 chrum.

Insignia (*Equellus medius*) etiam ipsa senserunt aratam, *capitulum Equelli* marmoreum paulatim ex oculis amittitur, ut optimè illud Aufonianum hinc valeat: *Mors etiam saxi marmoribusque venit.* Infula Archiepiscopi media remansit, uti & *Arnesti* manus, ac pedum, quæ esse & non esse dicere possis, sensim fugiente marmore, figurâ, colore. Hæc, ut inveneram A. 1661. longissimâ diligentia annotavi; imago, quod stylo deest, explicabit. Quidam non sine mysterio frangi statutz certas partes putant, & conjecturam suam ingeniosis inventionibus tuentur; mihi in tanta luce, non licet esse tam disertus. Totum hoc sepulchrum ferreis cancellis altè munivit Antiquitas; at non ita pridem (quod Altaris non nihil impediabat aspectum) cancelli demissi sunt, ipsique sepulchro arctius inhaerent, ut illas sectiones marmoris, altiore quàm humanâ manu peragi sit necessè. Tegitur sepulchrum panno rubeo, cui insuper, eum festi *Beatissima Virgini* dies coluntur, pretiosum quoddam & vetustum pallium, paludamenti instar, ad ornatum iniicitur. Pependisse ad sepulchrum illam, ab *Arnesto* descriptam Visionem, *Chronicon Glacense manuscriptum* significat; hodie nihil huiusmodi videas. Illud etiam memorabile; cum Episcopus, converso ad populum vultu, collocare soleant in Tumulis, *Arnestum* (an suâ voluntate prius indicatâ, an pietate sepelientium nescio) sic collocatum esse, ut *Altare summum* (in quo illa chara *Arnesto DEI Matris Statua* honoratur) etiamnum aspiciat, illucque vultu toto conversus, velut *Memnon Aurora filius*, vel in saxo lætari, & oblectari materno aspectu videatur.

Epitaphium & Inscriptio, ut in alijs veterum sepulchris, nulla; sed circum sepulchri fines lineæ cavæ ducuntur, quæ litteras, ex orichalco aliòve metallo, insertas, per lineam illam *In Glaciæ.* ivisse curiosis ostendunt, idque ipsum fatetur *Glacensis Ministellus Alurinus*. Hæreticorum impiæ manus, qui Templum hoc ab Anno 1591. usque ad 1624. tenuerunt, invidere suum *Arnesto* decus & litteras, quæ sine dubio laudes *Optimi Prasulis* continebant, expunxerunt & corruperunt; nisi forsitan Antiquitate ipsâ dica-

dicamus excidisse. Nos ei hoc breve *Epitaphium*, non ostentatio-
ne ingenij, sed imitatione simplicis antiquitatis, & antiquæ sim-
plicitatis, scripsimus.

INSCRIPTIO SE- PVLCHRI.

Mariæ devOtissimus VeneRabilis ArneStus
PriMus ArchiepiscOpus PRagēsis EccleSiaē,
SumMus CarOli QuaRti MiniSter,
PriMas BOhemix, PRinceps, Cardinalis
SuMmi POntificatūs Romæ CandidatuS;
Omnibus in Titulis nomina *Mortis* habet.
O. * Anno Domini 1364. ultimâ Mensis Junij. * *Mortuus est.*

DUm Honores,
quò fugeret sequentes, non haberet

Fugit è Vita:

Honores in terram abjecit;

Corpus in claustrum intulit;

Ipse in cœlum abiit.

Ss 3

Quod

Quod fecit in terra,
 hoc, ante *Thronum* MARIÆ,
 facit in cœlo,
 Coronas & Dignitates omnes deponens.
 Pijssimis MANIBUS
 posuit mœrens *Bohemia*.
Vale Pater Patria! Et pereunti bene precare!

*Sub ejusdem ARNESTI marmorea Statua,
 Utinam viveres!*

*Sub Leone marmoreo ad ARNESTI pedes.
 Leo amicus hominis, & homo Medicus Leonis.*

*In Statuam & sepulchrum VEN. ARNESTI,
 quod spontè rumpitur, unde oleum fuit.*

*Arnestus mitis, durus Lapis esse recusat;
 Rumpitur, atq; oleum Civibus esse cupit.
 Semper oliva fuit; nunc vita cortice rupto,
 Ah! Patriæ sanet vulnera cruda sua!
 Mira fides! Sacri currūt per saxa Liquores;
 Qui bene olet moriens, quàm bene vivus
 olet!*

*Sed vivit, fortiq; probat dulcedine vitam;
 At Tumulus qui nō vixerat, hic moritur.*

Nota

Notæ in Caput XIII.

P Rincipum cura circa sepulchra. Vide Gretserum *Nostrum* de Funere Christiano. Meritoque Ecclesia, jam inde ab initio, valde sollicita in sepeliendis SS. Martyrum, & aliorum Christianorum corporibus fuit. De tribus & quadraginta Cameterijs Romanis vide Baron. A. Christi 226. in *Annal. Ecclesiasticis*. De sepulchro Cæcilie Metellæ admirabili, & Echo, cui par in Orbe non est vide Georg. Draudium *Comment. in Sôlini C. 2.*

Sepulchorum
cura non de-
ponenda.

Cor da Principes donaverunt. Ita Henricus Magnus Gallia Rex, Societati nostræ Cor legavit. Vide *Consolation. ad Reginam Matrem Lud. Richeomi*, Idem postea imitatus Ferdinandus II. *Aug. mem. (Lamormayn. de Virtutibus Ferdin. II.) de quo factò sic olim in Epigrammate lusi:*

De Corde
Ferdinan. II.
Cæsaris So-
cietati IESV
legato.

*Cor nobis, Fernande, Tuū post funera donas;
Donâsses vivus, sed sine corde fores.
Ergo Cor hoc magnū posthac ut vivere possit,
Nostrū, qui post Te vivimus, hoc cor erit.*

Ante eam componi se ultimâ voluntate jussit. Inveni inter *Manuscripta Testamenti fragmentum, cui adscriptus Annus 1358. dies 18 Junij.* Hanc ultimam nostram exprimimus, & decernimus esse voluntatem, videlicet quòd sive in terris originis nostræ, sive alijs vicinis ejusdè, aut etiam remotioribus omnino

Fragmentū
conditū ab
Arnesto Te-
stamenti.

omnino, vocatione divinâ, quodocunque de
 hac vita migrare nos contigerit, in Civitate seu
 Oppido Glacensi Nostræ Pragensis Diœcesis,
 apud Ecclesiam Virginis Gloriosæ Parochia-
 lem Cruciferorum cum alba Cruce, Ordinis S.
 Joannis Hierosolymitani, affectione, nec non
 & devotione salutari inclinati sepeliri volumus
 & eligimus. Hactenus fragmentum.

*De ejusdem Venerabilis Arnesti in hanc Ecclesiam amore lo-
 quens Gallus Prior Equitum Rhodiorum (in litteris A. 1362. 8. Ja-
 nuarijs in Archiep. Comendatura Glac. N.) ait Arnestum erga
 hanc Ecclesiam Glacensem habuisse hactenus, & habere de-
 votionis gratiam singularem.*

De